

Banka e Shqipërisë
Departamenti i Politikës Monetare

Komisioni Evropian*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

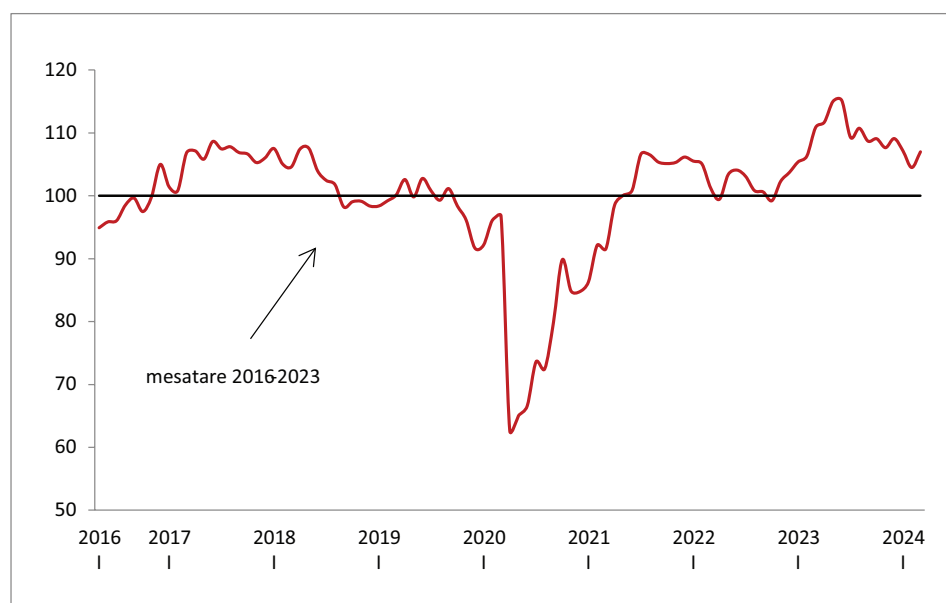
2 PRILL 2024

** Vrojtimet e besimit bashkëfinancohen nga Bashkimi Evropian dhe Banka e Shqipërisë. Duke filluar nga muaji maj i vitit 2016, ato kaluan në programin e Komisionit Evropian për harmonizimin e Vrojtimeve të Besimit.*

VROJTIMI I BESIMIT TË BIZNESIT DHE TË KONSUMATORIT

Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE) shënoi një kthesë rritëse me 2.5 pikë në muajin mars, pasi regjistroi rënie gjatë dy muajve të mëparshëm. Niveli aktual i TNE-së qëndron 7 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafik 1). Rritja e TNE-së këtë muaj u ndikua nga rritja e besimit në sektorët e *industrisë, të tregtisë, të shërbimeve* si dhe rritja e besimit *konsumator*. Nga ana tjetër, besimi në sektorin e ndërtimit ra në muajin mars, pasi kishte regjistruar rritje dy muajt e mëparshëm (Grafik 2).

Grafik 1. Treguesi i ndjesisë ekonomike, TNE (mesatarja afatgjatë=100)

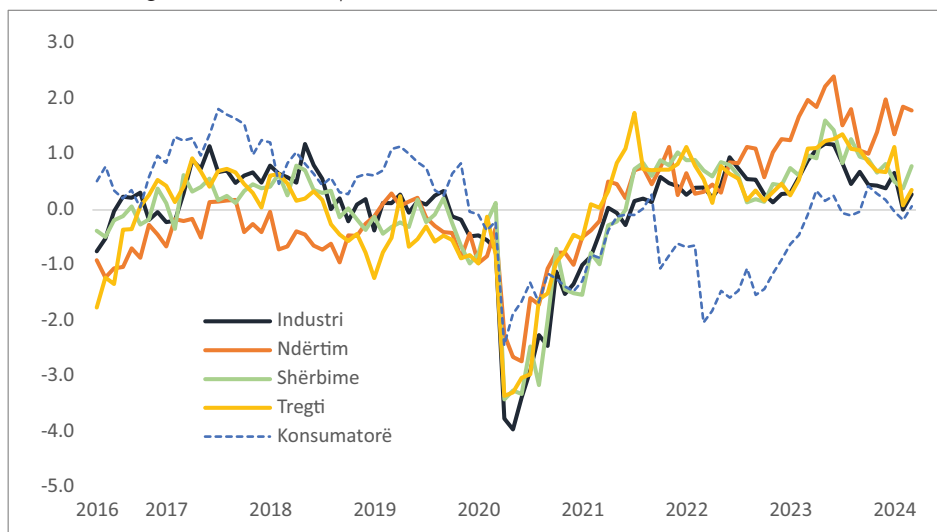

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Treguesi i besimit të industrisë (TBI) u rrit me 3.6 pikë përqindje në muajin mars. Niveli i tij qëndron aktualisht 3.5 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafiku 2). Rritja e TBI-së këtë muaj u ndikua nga vlerësimet e rritura të bizneseve për *prodhimin industrial* aktual si dhe pritje më optimiste për *porositë nga eksportet* në të ardhmen. Gjithashtu, pritjet e bizneseve për *prodhimin industrial* në të ardhmen regjistruan rritje. Pritjet për çmimet në të ardhmen kanë mbetur të pandryshuara në krahasim me muajin e kaluar (Tabelë 2, sektori i industrisë).

Treguesi i besimit në ndërtim (TBN) ra me 0.9 pikë përqindje në mars, pasi u rrit me 6.5 pikë përqindje një muaj më parë. Niveli i tij vijon të qëndrojë ndjeshëm mbi mesataren historike, me rreth 23 pikë (Grafik 2). Rënia e TBN-së u përcaktua kryesisht nga vlerësimet në rënie për *aktivitetin aktual ndërtues*. Nga ana tjetër, *porositë aktuale* u vlerësuan me rritje këtë muaj. Pritjet për *punësimin* dhe çmimet që do të vendosin në të ardhmen kanë regjistruar rënie (Tabelë 2, sektori i ndërtimit).

Grafik 2. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Shënim: *Grafiku paraqet vlera të standardizuara për të korrigjuar ndryshimet ndërmjet mesatareve dhe devijimeve standarde të treguesve të besimit përkatës.

Treguesi i besimit në shërbime (TBSH) u rrit me 6.4 pikë përqindje në mars. Niveli i treguesit aktualisht qëndron 12.3 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafik 2). Në rritjen e TBSH-së kontribuan vlerësimet më optimiste të bizneseve si për *ecurinë aktuale të aktivitetit të tyre*, si dhe për *nivelin aktual të kërkesës*. Gjithashtu, pritjet për *kërkesën dhe nivelin e punësimit* në të ardhmen janë rishikuar për lart këtë muaj. Bizneset kanë rishikuar për poshtë *ecurinë e çmimeve* në të ardhmen (Tabelë 2, sektori i shërbimeve).

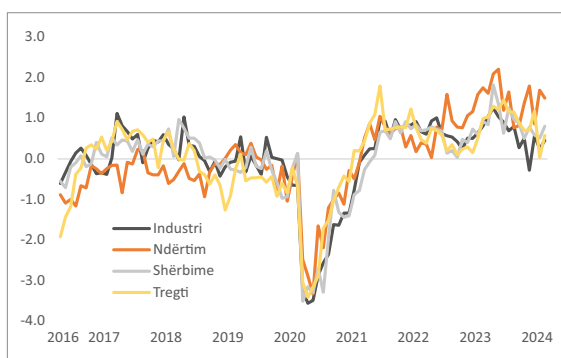
Treguesi i besimit në tregti (TBT) u rrit me 2.7 pikë përqindje në muajin mars, pas rënies me 10.3 pikë përqindje një muaj më parë. Aktualisht, niveli i TBT-së qëndron rreth 3.4 pikë përqindje mbi mesataren historike (Grafik 2). Në rritjen mujore të TBT-së ndikoi kryesisht vlerësimi më optimist i bizneseve për *ecurinë aktuale të biznesit të tyre*. Pritjet për *punësimin* në të ardhmen shënuan rënie edhe këtë muaj. Pritjet për *çmimet* në të ardhmen u vlerësuan me rënie (Tabelë 2, sektori i tregtisë).

Treguesi i besimit konsumator (TBK) regjistroi rritje me 1.4 pikë përqindje në muajin mars, duke u ngritur përsëri mbi nivelin e mesatares historike (Grafik 2). Konsumatorët vlerësuan në përmirësim *situatën e tyre financiare*, *situatën ekonomike të vendit* në të ardhmen si dhe *blerjet në shuma të mëdha*. Pritjet e konsumatorëve për *papunësinë* në të ardhmen janë ulur në muajin mars (Tabelë 2, konsumatorët).

Të dhënat me frekuencë tremujore¹ tregojnë se *gjendja financiare* e bizneseve dhe *norma e shfrytëzimit të kapaciteteve* të tyre është ulur në tremujorin e parë, në krahasim me tremujorin e katërt 2023. Pavarësisht rënies tremujore, të dy këta tregues qëndrojnë ndjeshëm mbi vlerat e mesatares historike përkatëse.

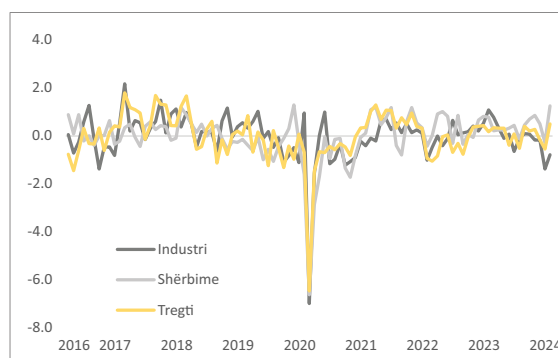
¹ Pyetjet mbi normën e shfrytëzimit të kapaciteteve dhe gjendjen financiare kanë frekuencë tremujore. Ato përfshihen në pyetësorët e bizneseve në muajt mars, qershor, shtator dhe dhjetor.

Grafik 3. Situata e biznesit sipas sektorëve, gjatë muajve të fundit

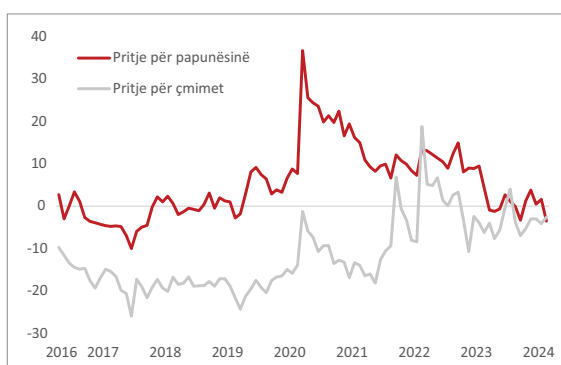
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për situatën e biznesit gjatë muajve të ardhshëm

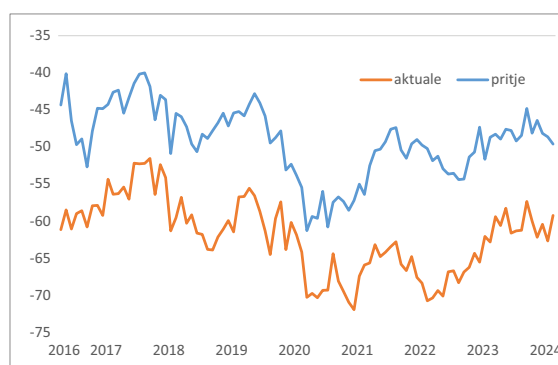
Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 5. Pritjet për papunësinë dhe çmimet e konsumatorëve për 12 muajt e ardhshëm

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 6. Blerjet në shumë të mëdha të konsumatorëve

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 1. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

	Vlerat			2023		2024			Situata aktuale	
	min	mes	maks	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars	Koniunkturale**	Strukturore***
Industri	-60.9	-9.5	5.8	-4.0	-4.6	-1.0	-9.6	-6.0	↑	+
Ndërtim	-58.4	-21.8	9.0	-4.1	3.6	-4.6	1.9	1.0	↓	++
Shërbime	-45.3	9.7	35.2	20.1	22.7	17.6	15.7	22.0	↑	+
Tregti	-32.6	0.2	17.0	6.8	6.7	11.1	0.8	3.5	↑	+
Konsumator	-40.4	-26.6	-16.3	-25.0	-25.6	-26.8	-27.7	-26.3	↑	+

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

*) Treguesit janë llogaritur nga balanca të rregulluara për sezonalitet. Balancat minimale, mesatare dhe maksimale, janë të llogaritura duke filluar nga muaji maj 2016.

***) Situata krahasuar me muajin e mëparshëm.

****) Situata për secilin tregues konsiderohet: shumë e kënaqshme (++), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e kënaqshme (+), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e pakënaqshme (-), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja; dhe shumë e pakënaqshme (--), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja.

Tabelë 2. Balancat kryesore të sektorëve të ekonomisë (në pikë përqindje)

	2023						2024		
	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nëntor	Dhjetor	Janar	Shkurt	Mars
INDUSTRIA									
Prodhimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBI-së)	23.0	19.4	21.2	12.4	16.2	3.0	17.4	11.8	15.4
Kontratat porositëse (pyetja 2, komponent i TBI-së)	-9.4	-13.5	-10.4	-10.9	-9.2	-3.7	-8.7	-9.6	-12.4
Kontratat porositëse nga eksportet (pyetja 3, komponent i TBI-së)	-9.9	-16.7	-13.2	-13.0	-19.1	-13.1	-11.8	-31.0	-21.1
Inventari i produkteve të përfunduara (pyetja 4)	-0.6	3.8	2.3	-3.6	-3.7	-2.1	-3.0	-6.6	-4.4
Prodhimi pritje (pyetja 5)	31.4	24.9	29.7	31.5	31.3	29.1	29.1	18.3	23.6
Çmimet e produkteve pritje (pyetja 6)	16.5	9.2	-10.5	10.5	22.5	20.9	13.4	10.6	10.7
Punësimi pritje (pyetja 7)	8.8	10.9	9.7	10.3	8.4	8.3	8.3	2.3	1.0
NDËRTIMI									
Aktiviteti ndërtues gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBN-së)	14.3	21.4	7.6	8.4	17.0	23.6	9.0	22.0	19.0
Kontratat porositëse (pyetja 3, komponent i TBN-së)	-19.3	-18.8	-24.5	-26.9	-25.3	-16.4	-18.2	-18.2	-17.0
Punësimi pritje (pyetja 4)	9.5	12.6	5.5	11.4	13.1	17.4	11.8	26.6	17.2
Çmimet pritje (pyetja 5)	26.4	16.9	20.3	7.9	15.2	19.4	15.0	17.8	13.1
SHËRBIME									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBSH-së)	19.8	29.6	25.3	23.6	17.7	22.2	19.1	17.9	22.6
Kërkesa gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 2, komponent i TBSH-së)	26.0	30.1	24.4	24.3	22.6	23.1	16.1	13.5	21.5
Kërkesa pritje (pyetja 3)	29.6	30.7	25.5	30.8	33.1	34.5	31.3	24.3	38.0
Punësimi gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 4)	14.7	11.2	6.0	4.4	7.4	7.5	2.9	4.2	11.0
Punësimi pritje (pyetja 5)	11.5	11.1	10.1	12.6	10.9	13.0	8.3	11.8	13.0
Çmimet pritje (pyetja 6)	15.6	17.8	14.0	13.0	17.0	19.2	14.6	10.2	4.2
TREGTIA									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar (pyetja 1, komponent i TBT-së)	23.4	18.5	18.4	14.1	10.8	11.0	18.8	-0.3	8.7
Gjendja e inventarëve (pyetja 2)	0.4	4.3	0.9	2.3	3.4	3.7	10.7	6.8	4.9
Pritje për porositë në të ardhmen (pyetja 3)	17.6	22.2	23.7	29.4	21.2	22.9	15.6	15.7	26.1
Ecuria e biznesit pritje (pyetja 4)	19.1	24.2	17.7	27.5	25.4	26.1	21.5	17.4	28.5
Pritje për ecurinë e punësimit (pyetja 5, komponent i TBT-së)	3.2	2.9	2.6	2.8	2.8	2.3	3.3	1.9	-1.6
Pritje për ecurinë e çmimeve (pyetja 6)	18.2	7.4	13.9	8.7	9.2	14.2	3.6	4.4	0.2
KONSUMATORI									
Situata financiare aktuale (pyetja 1)	-15.6	-14.4	-13.3	-11.4	-10.9	-10.0	-11.2	-13.4	-10.1
Situata financiare pritje (pyetja 2, komponent i TBK-së)	1.7	0.7	2.0	4.3	4.5	3.8	1.7	1.0	1.4
Situata ekonomike aktuale (pyetja 3)	-23.8	-23.4	-21.8	-19.8	-19.1	-19.0	-19.0	-18.3	-17.4
Situata ekonomike pritje (pyetja 4, komponent i TBK-së)	-0.2	0.9	0.4	1.0	3.7	2.3	-0.5	-0.5	2.3
Çmimet aktuale (pyetja 5)	50.5	51.5	46.4	45.4	46.6	44.6	47.2	42.9	42.2
Çmimet pritje (pyetja 6)	-0.4	4.1	-3.8	-6.9	-5.3	-2.9	-3.0	-4.1	-2.5
Papunësia pritje (pyetja 7)	2.7	1.2	-0.1	-3.3	1.3	3.8	0.5	1.6	-3.5
Blerjet e mëdha aktuale (pyetja 8, komponent i TBK-së)	-61.5	-61.2	-61.1	-57.3	-59.9	-62.1	-60.3	-62.6	-59.2
Blerjet e mëdha pritje (pyetja 9, komponent i TBK-së)	-47.7	-49.2	-48.4	-44.8	-48.1	-46.4	-48.1	-48.6	-49.6
Kursimi aktual (pyetja 10)	-45.4	-44.2	-45.1	-44.2	-45.3	-42.4	-42.3	-45.5	-43.2
Kursimi pritje (pyetja 11)	-42.5	-42.8	-43.2	-41.6	-42.2	-41.9	-41.0	-41.2	-39.9
Situata e të ardhurave dhe shpenzimeve (pyetja 12)	0.3	-0.5	-0.3	3.5	2.2	3.1	3.8	2.3	4.5

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

ANEKS

Shpjegime metodologjike

Balanca është treguesi që përdoret më shpesh për agregimin e të dhënave cilësore nga vërtetimet. Ajo llogaritet si diferencë midis përqindjes së përgjigjeve pozitive dhe përqindjes së përgjigjeve negative. Balanca shprehet në pikë përqindje.

Treguesi i Besimit (TB) ndërtohet për çdo sektor dhe llogaritet si mesatare e thjeshtë e balancave të rregulluara sezonalisht të treguesve, të cilat kanë korrelacionin më të lartë me serinë e referencës (serinë e të dhënave reale të ekonomisë).

Treguesi i Ndjesisë Ekonomike (TNE) ndërtohet duke u bazuar në të njëjtat balanca që përdoren për ndërtimin e TB-ve për secilin sektor (industri, ndërtim, shërbime, tregti dhe konsumatorë), duke synuar të kapë aktivitetin e ekonomisë në vend. Para agregimit të TNE-së, këto balanca standardizohen dhe peshohen.